

Úvodní slovo

Naše socialistické společenské zřízení, které se stalo nositelem a pokračovatelem pokrokových tradic, vědomě a promyšleně využívá hodnot kulturního dědictví vytvořeného v zápasech a práci minulých generací. Je samozřejmé, že trvalá a mimořádná pozornost je věnována úsilí, směřujícímu k vytváření nové socialistické kultury. V tomto procesu má nezastupitelné místo věda, která v socialistické společnosti plní svoje funkce při rozvoji všech oblastí života. Není rozhodně náhodné, že nejvyšší politické a státní orgány naléhavě zdůrazňují, že úspěšné plnění programových úloh budování rozvinuté socialistické společnosti není myslitelné bez aktivní a tvořivé spoluúčasti vědeckovýzkumné oblasti. V této souvislosti se formovaly nemalé úkoly zvláště pro ty vědní obory, které se zabývají naší minulostí.

Je to logické, neboť historická retrospektiva napomáhá pochopit dialektiku vývoje. Poznání minulosti je jedním z předpokladů porozumění přítomnosti. A teprve skutečné, opravdové a hluboké pochopení současnosti může být východiskem pro cílevědomé, rozvážné předvídaní potřeb budoucnosti a základem pro její utváření. Znalost vývoje osídlení a jeho zákonitostí umožňuje pochopit perspektivní možnosti jednotlivých částí naší země. Znalost stavební historie měst a obcí přibližuje pochopení podstaty jejich dnešních forem. Dovoluje využít staletími prověřené výhody funkcí organismu zástavby a vyhnout se chybným krokům v hospodaření s nimi. To, že umožňuje vniknout do podstaty organismů lidských sídel i jejich struktur a porozumět jim, je přínosem nejenom pro vědu, ale i pro projektanty a investory, jimž mnohdy nabízí netušené prostorové možnosti i ekonomické rezervy.

Vážíme si toho, že historická archeologie ve spolupráci s příbuznými vědními obory se podílí na řešení celé řady závažných kulturně politických úkolů, které před společenské vědy klade rozvoj socialistické výstavby země. V souladu s nimi zajišťuje rostoucí požadavky na záchranu i dokumentaci hmotných historických památek, které jsou odkrývány v souvislosti s nutnými stavebními zásahy do historických jader většiny měst, rozvojem průmyslové výroby, těžbou surovin, změnami komunikačních sítí a podobně. Archeologické výzkumy, realizované v průběhu socialistické výstavby, jsou samozřejmě jedním z důkazů péče, kterou věnuje naše společenské zřízení kulturnímu dědictví minulosti. Zároveň je ovšem třeba ocenit, že významnou měrou přispívají k rozšíření informační základny pro řešení závažných úkolů studia počátků našich národních dějin z pozic historického materialismu.

Konference, na níž jsme se sešli, představuje významnou platformu, rozvíjející takto dialekticky motivovanou společenskou objednávku. Diskuse i kontakt odborníků jsou nezbytnými předpoklady nutné vzájemné informovanosti, výměny zkušeností i rozvoje oboru. Je dobře, že se toto pracovní setkání koná letos právě v severních Čechách, kde rozsáhlé zásahy do podoby krajiny i lid-

ských sídel vyvolávají neustálou nezbytnost nejrůznějších forem archeologických výzkumů, odkrývajících a dokumentujících obrovské množství faktů o životě a práci našich předků. Potřeba komplexního zachycení těchto pramenů, jejich vyhodnocení a využití jakožto informací základní důležitosti pro studium dějin osídlení, má v konkrétních podmínkách Severočeského kraje dokonce výrazně politický charakter.

Vážíme si toho, že uspořádáním XIV. celostátní konference historické archeologie, konané poprvé na území Severočeského kraje, bylo pověřeno naše zařízení — Okresní muzeum v Litoměřicích.

JOSEF DOLEŽAL
předseda ONV v Litoměřicích